

два варианта – превода на Вентура от 1976 г. и превода на Дьоринг от 1999 г., включен в цялостното поетическо представяне на Яворов в сборник, съставен от Норберт Рандов³. На седемте превода съответстват общо четиринайсет публикации.

Активността на присъствието на този Яворов текст в чуждия културен контекст е впечатляваща и несъмнено надхвърля обичайните позиции на който и да било каноничен български текст. От друга страна, струпването на преводи около първата част на „Хайдушки песни“ се съчетава със странна незаинтересованост към останалите части на произведението. Само една от четиринайсетте публикации предлага целия цикъл и това е чак последната в сборника на Рандов. Рода Рода включва две части, Вентура подбира три. При публикуването на останалите преводи не се уточнява, че става дума за първата от общо четири части, няма и намек за усета, че така се нарушава логическата конструкция, че откъсът „къса“ визията на текста и я побира в патетиката на един имплицитно опроверган в оригинала и съответно твърде олекотен героизъм⁴. Дори задълбоченият коментар на Рьолинг недовижда противоречието при част от публикациите между съхраненото множествено число в заглавието на цикъла (Lieder) и единичността на предложената „песен“. Изследователят забелязва обаче нещо друго – ентусиазираното преводаческо съревнование по „съвършенството на техницизма“. Всеки нов превод амбицирано се стреми да постигне повече от героично-песенното звучене, да се слее не само на ритмично, но дори и на фонетично ниво с гласа на хайдутина, с приглушения бас на споделените липси („нямам тато, нито мама...“) и възторжения възглас на щастливо притежаваната свобода („леле моя, ти Пирин планина!“).

За разлика от „Хайдушки песни“, преводното битие на текста на „Две души“ е хронологически по-равно и устойчиво⁵. Още първите две немскоезични антологии на Мюлер-Нойдорф (1917) и Рода Рода (1918) включват този текст, след което следват публикации през периода 1938–1948, през 70-те и 90-те години. Общият брой на публикациите е девет. Псевдонимът „du“, под който е публикуван преводът в списание „Der

³ Radow, N. (Hrsg.) *Pejo Jaworow. Den Schatten der Wolken nach: Gedichte*. Leverkusen, 1999.

⁴ Рода Рода е изключение в преводаческата практика – той предлага превод на първата и последната част и постига чрез директността на начално-финалния сблъсък драматичната визия на Яворовите обрати.

⁵ Библиографските справки за Яворов не отчитат четири от тези публикации. В Приложение 1 е обобщена информацията за преводите на стихотворението „Две души“. Цитиранията от преводите в настоящия текст са по същите източници.